

وهزارهتى خويندنى بالا و تويژينه وهى زانستى

ژماره : ۸۰۶۱ له ۲۵/۵/۲۰۱۶

له ژيژر روشنيياي ياساي ژماره (۲) ي سالي (۲۰۱۳) ي زانكو تايبه ته كاني هيري مي كوردستان و به مه به ستي ريكخستنه وه و به رزكردنه وهى كواليتى خويندن له زانكو و په يمانگه تايبه ته كاني هيري مي كوردستان ، ريئيماي تايبه ت به ماموستايان و وانه بيژان له زانكو و په يمانگه تايبه ته كان درده كه ين، كه له هه مانكاتدا تامانج تييدا پاراستنى مافي نه دنامانى ده سته ي وانه بيژي زانكو په يمانگه تايبه ته كانه و هاندانيانه بو ريكخستنه وهى كاته كانيان به مه به ستي گرنگيدانى زياتر به كواليتى خويندن و تويژينه وهى زانستى و جه ختكردنه وه له سهر جيبه جيكردى بنه ماکانى دلنيايي جوړي.

ريئيماي ژماره (۳) ي سالي ۲۰۱۶

ريئيماي تايبه ت به ماموستايان و وانه بيژان له زانكو و په يمانگه تايبه ته كان

يه كه م: ماموستايانى ميلاك له زانكو و په يمانگه تايبه ته كان:

- ۱- هه لگري پروانامه ي (ماستر) يان (دكتورا) ي نه كادى بيت.
- ۲- خولى ريگاكانى وانه ووتنه وهى به سدركه و تويي نه نجام دا بيت.
- ۳- هه لگري يه كيك له نازناوه زانستيه كارپيكراره كاني هيري مي كوردستان بيت (ماموستاي ياريددهر، ماموستا، پرؤفيسوري ياريددهر، پرؤفيسور) بيت، يان مهرجه كارپيكراره كاني پيدانى نازناوى زانستى تي دا بيت.
- ۴- ميلاكى هيچ داموده زگايه كى حكومهتى هيري مي كوردستان و حكومهتى ناوه ندى عيراقى فيدرال نه بيت و بو نه و مه به سته پيويسته به ليئنامه يه كى ياساي پر بكا ته وه وه له يه كيك له دادنوسه كاني هيري مي په سه ندرابيت به پي سنورى جوگرافى كه به هيچ شيويه ك موچه خوړ نييه له هيچ داموده زگا ميرييه كاني هيري مي و عيراقى فيدرال.
- ۵- به گريبه ستيكى روون و ياساي له زانكو يان په يمانگه كه دامه زرابيت و خو ي ته واو ته رخا ن كرديت بو كاره كه ي.
- ۶- له هه مان پسرورى خويدا وانه بليته وه.
- ۷- به شه وانه (نصاب) له هه فته يه كدا به م شيويه ي خواره وه ده بيت:

ژ	نازناوى زانستى	ماوه ي وانه ووتنه وه له هه فته يه كدا
۱	ماموستاي ياريددهر	۱۴ كاتزمير
۲	ماموستا	۱۲ كاتزمير
۳	پرؤفيسورى ياريددهر	۱۰ كاتزمير
۴	پرؤفيسور	۸ كاتزمير

- ۸- مامۆستایانی میلاکی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان دەکرێت سەروانە وەرێگرن بەشیوەی وانەى زێدەکی (محاضرات اضافیة) بە مەرجێک وەك لە خاڵی ژمارە (۶) ی برگی دوو هاتوو زیاتر نەبێت و کاریگەری لەسەر توانا و کوالیتی خوێندن و ئەنجامدانی توێژینەوێی زانستی نەبێت.
- ۹- وەرگرتنی بەرپرسیاریەتی کارگێری لەسەر ئاستی زانکۆ یان پەیمانگە بەم شیوەیە خوارەو لە بەشەوانە لە هەفتەیه کدا کە مەدەبێتەو بەپیتی پەلەى زانستی:
- أ- پایەى سەرۆکی زانکۆ خۆتەر خانکراو (متفرغ) دەبێت بۆ سەرپەرشتی کردنی کاروبارە کارگێری و دارایی و زانستییه کان.
- ب- یاریدەدەرانى سەرۆکی زانکۆ و راگری کۆلیژ و پەیمانگەکان و ئەوانەى هاوتای ئەو پلانەن، نابێت لە چوار کاتۆمێر زیاتر لە هەفتەیه کدا بەشەوانە بلینەو.
- ت- سەرۆک بەشى زانستی و یاریدەدەرانى پارگر نابێت لە شەش کاتۆمێر زیاتر لە هەفتەیه کدا بەشەوانە بلینەو.
- ث- بریادەرى بەشە زانستییه کان (۴) کاتۆمێر لە بەشەوانەى کەم دەکریتەو.
- ۱۰- پابەند دەبن بە جیبەجێکردنی گشت رێنمایی و مەرجەکانی دنیایی جۆری.
- ۱۱- بەرزکردنەوێ پەلەى زانستی (الترقیة العلمیة) بۆ ئەنجام دەدرێت بەپیتی فەرمانی وەزاریان ژمارە (۹۹۰۹) لە (۲۰۱۵/۵/۲۰).
- ۱۲- ئەگەر لە داها تودا مامۆستایانی میلاکی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە هەر دامودەزگایەکی حکومی دەرەوێ وەزارەتی خوێندنی بالا و توێژینەوێ زانستی دامەزرا، بەشیوەی وانەبێژ مامەلەى لەگەڵ دەکرێت وەك لە خاڵی ژمارە (۷) ی برگی دوو بەشەوانەى پێدەدرێت بە مەرجێک ئەگەر زانکۆ یان پەیمانگە کە بەشەوانەى پێدا، نازناوی زانستییه کەى لە هەمیشەبێهەو دەگۆردرێت بۆ کاتی کە تایبەت دەبێت بەم زانکۆ یان پەیمانگەیهی کارى لى دەکات بۆ ئەو ماوهیه.
- ۱۳- ئەگەر لە داها تودا مامۆستایانی میلاکی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە هەر دامودەزگایەکی سەر بە وەزارەتی خوێندنی بالا و توێژینەوێ زانستی دامەزرا بەشیوەی وانەبێژ مامەلەى لەگەڵ دەکرێت بە مەرجێک ئەگەر زانکۆ یان پەیمانگە کە گرێبەستى لەگەڵ ئەنجام بداتەو و نازناوی زانستییه کەى و بەرزکردنەوێ پەلەى زانستی لەلایەن شوێنی کارەکەى لێی دامەزراوە پێکارى پێوستى بۆ ئەنجام دەدرێت.
- ۱۴- ئەگەر مامۆستایانی میلاکی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە وانەبێژی دا برا بۆ ماوهی زیاتر لە پێنج ساڵ (نەك بۆ ئەنجامدانی توێژینەوێ زانستی و بەدەستھێنانی پرونامەى بالاتر لە پەسپۆری خۆی) ئەوا نازناوی زانستییه کەى هەلدەوێتەو.
- ۱۵- ئەو مامۆستایانەى بەشیوەی خواستن (اعارة) لە زانکۆ حکومیه کانهو دەچنە زانکۆ پەیمانگە تایبەتەکان، هەمان ئەم خالانەى سەرەوێان لەسەر جیبەجی دەبێت.
- ۱۶- مامۆستایانی میلاک لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان دەتوانن لە زانکۆ و پەیمانگەیهکی دیکەى تایبەت بەشیوەی وانەبێژ وانەبلینەو بە مەرجێک نصابی یاسایی لە شوێنە بنەرەتیه کەى کە لێی دامەزراوە تەواو بکات بە پەچا کردنی خاڵی (۶) لە برگی دوو.

دووهوم: مامۆستايانى وانه بېژ له زانكۆ و پهمانگه تايبه ته كان كه ميلاكى وهزاره تى خویندنى بالا و توپزینه وهى زانستين:

- ۱- هه لگري پروانامه (ماستهر) يان (دكتورا) ئه كادىمى بن.
- ۲- خولى رېنگاكانى وانه ووتنه وهى به سدر كه وتووى ئه نجام دايت.
- ۳- نازناوى زانستى هه بېت و هه لگرانى پروانامه ماستهر پيويسته كۆفره ي پروانامه به كالۆريسيان له (۶۰%) كه متر نه بېت بۆ ئه وانه ي دواى (۲۰۱۲/۱/۲۴) پروانامه كه يان به ده سه ته يناوه يان ده ستيان به خویندنى ماستهر كردوه. (ئهم مه رجه گشت مامۆستايانى ميلاك و وانه بېژى زانكۆ و پهمانگه تايبه ته كان ده گرېته وه).
- ۴- له هه مان پسيۆرى خۆيدا وانه بېته وه.
- ۵- پيويسته لارى نه بوون له سهره تاي هه موو ساليكى خویندن نوى بكرېته وه.
- ۶- به شه وانه (نصاب) له هه فته يه كدا به م شيويه ي خواره وه ده بېت:

ژ	نازناوى زانستى	ماوه ي وانه ووتنه وه له هه فته يه كدا
۱	مامۆستاي يارېده ده ر	۸ كاتۆمير
۲	مامۆستا	۱۰ كاتۆمير
۳	پروفيسيۆرى يارېده ده ر	۱۲ كاتۆمير
۴	پروفيسيۆر	۱۴ كاتۆمير

- ۷- له كاتى پيويستدا مامۆستاي وانه بېژ بۆى هه بېت پۆستى كارگېرى وه رېگريت وه ههروه ها بچېته ليژنه كان به لām له هه موو حاله ته كان تايبه ته مه ندى بۆ مامۆستايانى ميلاك ده بېت.
- ۸- مامۆستايانى ميلاك له وهزاره تى خویندنى بالا و توپزینه وهى زانستى هه رېم به داموده زگاكانى به وه، ده توانن له دوو زانكۆ يان په يمانگه ي تايبه ت وه كو وانه بېژ وانه بلينه وه به ره چاوكردنى خالى (۶) له برگى دووه م بۆ هه ر زانكۆ يه يان په يمانگه يه ك دواى وه رگرتنى لارى نه بوون له شوينى كارى بنه ره تى.
- ۹- نابيت سه رو كايه تى يان نه ندا ميه تى هېچ ليژنه يه كى به دوا داچوون يان هه لسه نگاندن يان دلنبايى جوړى و هه ر كاروباريكى زانستى بكات كه له لايه نى وهزاره ته وه پيكد ه هيندرېت له و زانكۆ و پهمانگه تايبه ته ي تاييدا وانه بېژه.
- ۱۰- مامۆستايانى ميلاكى وهزاره تى خویندنى بالا و توپزینه وهى زانستى و داموده زگاكانى كه مؤله تى دريژ خايه نيان له شوينى كاره كانيان وه رگرتوه به مه رجيك مؤله ته كه له يه ك سال كه متر نه بېت و ئهم مؤله ته فه رمانى وه زارى و كارگېرى پيده ره چووبيت، وه له كاتى هه لوه شان وهى مؤله ته كه فه رمانگه ي خویندن و پلاندانان و به دوا داچوونى وهزاره تمانى لى ئاگادا رېكرېته وه. ده توانن به شيويه ي ميلاك وانه بلينه وه وه ههروه ها بۆيان هه يه پۆست وه رېگرن. وه ده واندريت به ره زامه ندى شوينى كارى بنه ره تيه كه ي مؤله ته كه ي دووباره بيته وه له هه رجا ريكدا به پيى رپوشوينه ياساييه كان بۆ پيدانى مؤله ت.

- ۱۱- ئەو مامۆستایانەى میلاکی زانکۆ حکومییەکانی سەر بە وەزارەتی خویندنی بالای عێراقن هەمان ئەم خالانەى سەرەو لەسەریان جیبەجی دەکریت جگە لە برگی (۸) کە تەنھا بۆیان هەدیە لە یەک زانکۆ یان پەیمانگە وەکو وانەبیژ بڵینەو بە پەچاوکردنی خالی (۶) لە برگی دووهم.
- سێیەم: مامۆستایانی وانەبیژ لە زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەکان کە میلاکی دامودەزگاکانی دەرەوێ وەزارەتی خویندنی بالā و توێژینەوێ زانستین دەبیّت:
- ۱- هەلگری پروانامەى (ماستەر) یان (دکتۆرا)ی ئەکادیمی بیّت.
  - ۲- خولی رێگاگانى وانەووتنەوێ بە سەرکەوتوویی ئەنجام دا بیّت.
  - ۳- نازناوی زانستی هەبیّت و هەلگرانی پروانامەى ماستەر پێویستە کۆمەرەى پروانامەى بەکالۆریۆسیان لە (۶۰%) کەمتر نەبیّت بۆ ئەوانەى دواى (۲۰۱۲/۱/۲۴) پروانامەکەیان بەدەستەیناوە یان دەستیان بەخویندنی ماستەر کردووە. (ئەم مەرجه گشت مامۆستایانی میلاک و وانەبیژی زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەکان دەگریتەوێ).
  - ۴- لە هەمان پەسپۆرى خۆیدا وانەبلیتەوێ.
  - ۵- وەکو وانەبیژ دەتوانیّت وانەبلیتەوێ دواى وەرگرتنی لاری نەبوونی وەزارەت یان فەرمانگەکەى خۆی.
  - ۶- وانەبیژانی سەر بە دامودەزگاگانى دەرەوێ وەزارەتی خویندنی بالā و توێژینەوێ زانستی تەنھا دەتوانن لە یەک زانکۆ یان پەیمانگەى تاییبەت وەکو وانەبیژ وانە بڵینەوێ.
  - ۷- بەپێى فەرمانى وەزاریمان ژمارە (۹۹۰۹) لە (۲۰۱۵/۵/۲۰) پێویستە نازناوی زانستی (مامۆستای یاریدەدەر یان مامۆستا) بەشیوێ کاتی پێدەریت بە گوێرەى پروانامە و ماوێ گریبەستەکەى لە زانکۆ یان پەیمانگە تاییبەتەکەى تیایدا کاردەکات.
  - ۸- کاتژمیڕەکانى وانەووتنەوێ لە هەفتەیه کدا واتە بەشەوانەى (نصاب) بەپێى خالی (۶) لە برگی دووهم دەبیّت.
  - ۹- بەرزکردنەوێ پلەى زانستی (الترقیة العلمیة) بۆ ئەنجام دەدریت بەشیوێهەکی کاتی تاییبەت بەو زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەنەى کە گریبەستى وانەووتنەویان لەگەڵ ئەنجام دەدەن بەپێى ئەو بەشە وانانەى کە لە برگی (۶) لە ماددەى دووهم ناماژەى پێکراوێ، لە کاتی کۆتایی هاتنی گریبەستەکەى یاخود بەجێهێشتی وانەبیژەکەى نازناوێ بەرزکراوێ کە وە نازناوێ کاتییەکەى کە لە کاتی خۆی پێدراوێ لى وەر دەگیریتەوێ.
  - ۱۰- پابەند دەبن بە جیبەجی کردنی گشت رێنمایى و مەرجهکانى دێنایى جوړی.
  - ۱۱- ناییت سەرۆکایەتى یان ئەندامیەتى هیچ لیژنەیهکی بەدواداچوون یان هەلسەنگاندن یان لیکۆلینەوێ بکات کە پێکدەهیندریت بۆ ئەو زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەى کە تێیدا وانەبیژەوێ.
  - ۱۲- جگە لە بەشەوانەى بۆ ديارى کراوێ ، ناییت بەشیوێ وانەى زیدەکی (محاضرات اضافیة) وانەبلیتەوێ.

۱۳- فرمانبهرانى هه لگري پروانامه ي بالا ي دهره وه ي وه زارته خويندنى بالا و تويينه وه ي زانستى كه مؤلته تى دريژ خايه نيان له شويني كاره كانيان وه رگرتوه به مهرچيك مؤلته كه له دوو سال كه متر نه بيت و ثم مؤلته فه رمانى وه زارى و كارگيرى پيده رچوييت وه وينه يه كه له م فرمانانه درا بيت به وه زارتمان ، وه له كاتى هه لوه شان وه ي مؤلته وه زارتمان لى ناگادار بكره تته وه . ده توانن به شيوه ي ميلاكى كاتى وانه بلينه وه به لام به شه وانه ي مامؤستايانى ميلاكى هه ميشه بيان پيده دريت .

۱۴- تهو مامؤستايانه ي ميلاكى داموده زگانى حكومه تى ناوه ندى عيراقى فيدرالئن هه مان ثم خالانه ي سهر وه ده يانگريته وه جگه له له خالى (۱۳) كه تنها بؤيان هه يه وه كو وانه بيژ وانه بلينه وه به ره چاوكردنى خالى (۶) له برگه ي دو وه م .

چواره م: مامؤستايانى وانه بيژ له زانكو و په يانگه تايبه ته كان كه ميلاكى هه يه داموده زگايه كى حكومى نين و له كه رتى تايبه تدا كارده كه ن:

مامؤستاي وانه بيژ له كاتى زور پيويستدا كارى وانه ووتنه وه ي پى ده سپيردريت به م مهرجانه ي خواره وه:

۱- هه لگري پروانامه ي (ماستهر) يان (دكتورا) ي نه كادى بيت .

۲- خولى ريگانى وانه ووتنه وه ي به سهر كه وتوى نه نجام دا بيت .

۳- له هه مان پسپورى خويدا وانه بلينه وه .

۴- نازناوى زانستى كاتى پيده دريت به گويره ي گريبه سته كه ي له زانكو يان په يانگه يه كى تايبه ت .

۵- هه لگرائى پروانامه ي ماستهر پيويسته كؤمره ي پروانامه ي به كالؤريؤسيان له (۶۰%) كه متر نه بيت بؤ نه وانه ي دواى (۲۰۱۲/۱/۲۴) پروانامه كه يان به ده سته يناوه يان ده ستيان به خويندنى ماستهر كرد وه . (ثم مهرجه گشت مامؤستايانى ميلاك و وانه بيژى زانكو و په يانگه تايبه ته كان ده گريته وه) .

۶- له كاتى دابراندنى له وانه ووتنه وه نازناوه زانستيه كه ي به فهرمى هه لده وه شيته وه .

۷- له كاتى دامه زراندنى له زانكويه يان په يانگه يه كى تايبه ت، نازناوى زانستيه كه ي بؤ نه ژمار ده كر يت و گشت خاله كانى برگه ي يه كه م كه تايبه ته به مامؤستايانى ميلاك له زانكو و په يانگه تايبه ته كان ده يگريته وه

۸- له كاتى دامه زراندنى له زانكويه يان په يانگه يه كى حكومى تهوا له شويني كاره كه ي ريكارى پيويست بؤ بيدانى نازناوى زانستى هه ميشه يى بؤ نه نجام ده دات .

۹- له كاتى دامه زراندنى له هه ر داموده زگايه كى حكومى دهره وه ي وه زارته خويندنى بالا ي هه ريم يان عيراقى فيدرال، نازناوى زانستيه كه ي هه ر به كاتى بؤ نه ژمار ده كر يت و گشت خاله كانى برگه ي سيبه م كه تايبه ته به مامؤستايانى وانه بيژ كه ميلاكى دهره وه ي وه زارته خويندنى بالا و تويينه وه ي زانستى ده يگريته وه .

۱۰- كاتؤميژه كانى وانه ووتنه وه ي له هه فته يه كدا واته به شه وانه ي (نصاب) به پيى خالى (۶) له برگه ي دو وه م ده بيت .

۱۱- به هه يه شيوه يه كه نابيت به رپرسياربه تى كارگيرى و زانستى وه ربرگريت .

۱۲- تنہا لہ یەك زانکۆ یان پەیمانگە تاییبەت دەتوانیەت وانەبلیتەوہ وەکو وانەبیژ.

۱۳- پابەند دەبن بە جیبەجێکردنی گشت پێنمایە و مەرجەکانی دێنیایی جۆری.

پێنجەم: ئەو مامۆستایانە ی خانەنشینی زانکۆ و دامودەزگا حکومییەکان:

۱- ئەو مامۆستایانە ی خانەنشینی حکومین و تەمەنیان لہ (۷۳) ساڵ زیاتر نییە، دەتواندریەت وەکو مامۆستای میلاک یان وانەبیژ لہ زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەکان کاربکات و بەپێی جۆری گریبەستەکە ی، خالەکانی بڕگەکانی سەرەوہی کە پەییوەندیدارە لہ سەریان جیبەجێ دەکرێت.

۲- ئەو مامۆستایانە ی خانەنشینی حکومین و تەمەنیان لہ نیوان (۷۳ بۆ ۷۵) سالیادیە، دەتواندریەت تنہا وەکو مامۆستای وانەبیژ لہ زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەکان کار بکەن و بەپێی جۆری گریبەستەکە ی خالەکانی بڕگەکانی سەرەوہی کە پەییوەندیدارە لہ سەریان جیبەجێ دەکرێت.

۳- ئەو مامۆستایانە ی خانەنشینی حکومین و تەمەنیان لہ (۷۵) ساڵ زیاترە تنہا دەتوانن وەك شارەزا و سەرپەرشتیاری زانستی و سەرپەرشتی کردنی توێژینەوہی زانستی خویندنی بالا لہ زانکۆ و پەیمانگە تاییبەتەکان ئەنجام بدەن و بە هیچ شێوہیەك نابێت ببنە ئەندامی دەستە ی وانەبیژی یان پۆستی کارگیری بەرپۆہ ببەن.

۴- لہ ہەر سی خالی سەرەوہدا لیژنەکانی کاروباری زانستی و دێنیایی جۆری و دامەزراندن بەرپرسیارن لہ دێنیابوونەوہی توانای جەستەیی مامۆستایان لہ گشت لایەنەکانەوہ بۆ ئەو مەبەستە پیویستە بە راپۆرتی پزیشکی لیژنە تاییبەتەکانی پارێزگاگان پشتمگیری توانای لیہاتووییان بۆ ئەنجام بدریەت.

شەشەم: رێژە ی قوتابی / خویندکار بۆ ہەر مامۆستایەکی ئەندامی دەستە ی وانەبیژان لہ بەشە زانستیەکان بەم

شێوہیە ی خوارەوہ دەبیەت:

ژ	جۆری گریبەست	مامۆستای یاریدەدەر و مامۆستا	پروفسۆری یاریدەدەر و پروفسۆر
۱	میلاک	۲۰ قوتابی / خویندکار	۲۵ قوتابی / خویندکار
۲	وانەبیژ	۱۲ قوتابی / خویندکار	۱۶ قوتابی / خویندکار
۳	ئەو بەرپۆزانە ی کە لہ تاقیگەکان وەکو (معید) کاردەکن هیچ رێژە یەکی قوتابی / خویندکاریان بۆ دانانریەت لہ بەرئەوہی لہ وانە یە ہەلگری بڕوانامە ی بە کالۆریۆس بن یان مەرج نییە نازناوی زانستییان ہەبیەت.		

حەوتەم: رێژە ی قوتابی / خویندکار بۆ ہەر مامۆستایەکی ئەندامی دەستە ی وانەبیژان لہ بەشە زانستە

مرۆفایەتیەکان بەم شێوہیە ی خوارەوہ دەبیەت:

ژ	جۆری گریبەست	مامۆستای یاریدەدەر و مامۆستا	پروفسۆری یاریدەدەر و پروفسۆر
۱	میلاک	۲۵ قوتابی / خویندکار	۳۰ قوتابی / خویندکار
۲	وانەبیژ	۱۵ قوتابی / خویندکار	۲۰ قوتابی / خویندکار

ہەشتەم: ئەم پێنمایە لہ سالی خویندنی (۲۰۱۶-۲۰۱۷) وە دەچیتە بواری جیبەجێکردنەوہ.

د. یوسف گۆران

وہزیری خویندنی بالا و توێژینەوہی زانستی